

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

2026
mart

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

TOSHKENT SHAHRIDAGI TURIN
POLITEXNIKA UNIVERSITETI

*Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya
materiallari to'plami*

“GLOBAL RAQAMLI INTEGRATSIYALASHUV:
2030-YILGACHA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA
TEXNOLOGIK VA INDUSTRIAL SANOATNI RIVOJLANTIRISH
ORQALI MIKRO VA MAKROIQTISODIY BARQAROR
O'SISHNI TA'MINLASH DOLZARBLIGI”

“GLOBAL DIGITAL INTEGRATION: THE RELEVANCE OF
ENSURING MICRO AND MACROECONOMIC SUSTAINABLE
GROWTH THROUGH TECHNOLOGICAL AND INDUSTRIAL
DEVELOPMENT IN THE TRANSITION TO A GREEN
ECONOMY BY 2030”

«ГЛОБАЛЬНАЯ ЦИФРОВАЯ ИНТЕГРАЦИЯ:
АКТУАЛЬНОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО
МИКРО- И МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЧЕРЕЗ
РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ И ИНДУСТРИАЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ В ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКЕ К 2030 ГОДУ»

3-MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr.
2026-yil, mart.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Iloxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ICT WEEK UZBEKISTAN 2025: MILLIY TEXNOLOGIYALAR HAFTALIGINING YAKUNLARI VA ULARNING O'ZBEKISTON IT-EKOTIZIMIGA TA'SIRI	16
Jumaboyev Akmaljon Sheraliyevich	
THE ROLE OF STATE FINANCIAL CONTROL IN THE EFFICIENT USE OF BUDGET FUNDS	20
Gulyor Akhmatovna Kasimova, Biybinaz Makhmut qizi Esenbaeva	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ПЛАТЁЖНЫХ СИСТЕМ В ФОРМИРОВАНИИ ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	22
Шамахмудова Шоира Олег кизи	
UZBEKISTAN'S STRATEGY FOR TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: LABOR MARKET TRANSFORMATION, CHALLENGES AND PROSPECTIVE OPPORTUNITIES.....	27
Akbarova Barno Shukhratovna, Chintemirova Diyora Shukhratovna	
MODELS FOR MANAGING EDUCATIONAL REFORMS IN THE CONTEXT OF CULTURAL DIFFERENCES.....	32
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
4-SANOAT INQILOBINING RAQAMLI TURIZMGA TA'SIRINI VAHOLASH	38
Sevinchova Nilufar Ne'mat qizi	
КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ДРАЙВЕР ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ.....	41
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA FOIZSIZ MOLIYA MEKANIZMLARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	44
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	47
Tadjimirzayev Anvar Abduvaxidovich	
RAQAMLI IQTISODIY DINAMIKANI KOMPLEKS FUNKSIYALAR YORDAMIDA MODELLASHTIRISH.....	52
Ibrohimova Nilufar Qahramon qizi	
SANOAT SEKTORIDA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" INVESTITSIYALARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	55
Ibragimov Zaxid Taxirovich	
LOGISTIKA PROVAYDERLARI XIZMATLARIDAN FOYDALANISH ASOSIDA TEMIR YO'L TRANSPORTI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH.....	59
Raximov Xasan Shukurjonovich	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ИНСТРУМЕНТОВ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ В РАЗЛИЧНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ	64
Сидиков Зиёдулло Равшанович, Холиярова Шохиста Кахрамоновна	
SUG'URTA TASHKIOTLARINING BOZOR IQTISODIYOTIDAGI AHAMIYATI	68
Azamatova G.I.	
DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISH VA QAYTA ISHLASHDA INVESTITSIYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	71
Po'latova Sug'diyona, S.Y.Xamidova	
MAHALLIY BUDJETLARNING DAROMAD BAZASINI KENGAYTIRISH ASOSIDA XARAJATLAR BARQARORLIGINI TA'MINLASH (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA).....	74
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARI VA PREFERENSIYALARINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	77
Allaberganova Kumush Javlonbek qizi, Beknazarova N.T.	

DAVLAT SEKTORIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI80

Abdullayev Bobirjon Mamurjanovich

DAVLAT SEKTORIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI

Abdullayev Bobirjon Mamurjanovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

“Iqtisodiyotda axborot texnologiyalari va tizimlari” kafedrası magistranti

Annotatsiya. Mazkur maqolada davlat sektorida raqamli transformatsiya jarayonlari va ularning iqtisodiy ahamiyati tahlil qilingan. Tadqiqotda elektron hukumat tizimlari, sun'iy intellekt, raqamli boshqaruv texnologiyalari hamda davlat xizmatlarini avtomatlashtirishning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri o'rganilgan. Shuningdek, raqamlashtirishning davlat boshqaruvi samaradorligini oshirish, budjet xarajatlarini optimallashtirish, korrupsiyani kamaytirish va investitsion jozibadorlikni kuchaytirishdagi o'rni ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Maqolada O'zbekistonda amalga oshirilayotgan raqamli islohotlarning iqtisodiy natijalari va istiqbollari ham yoritilgan.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, davlat sektori, elektron hukumat, raqamli iqtisodiyot, sun'iy intellekt, davlat xizmatlari, iqtisodiy samaradorlik, raqamlashtirish, innovatsion boshqaruv, axborot texnologiyalari.

Abstract. This article analyzes the processes of digital transformation in the public sector and their economic significance. The study examines the impact of e-government systems, artificial intelligence, digital management technologies, and the automation of public services on economic efficiency. It also scientifically substantiates the role of digitalization in improving public administration efficiency, optimizing budget expenditures, reducing corruption, and increasing investment attractiveness. The article highlights the economic outcomes and future prospects of digital reforms being implemented in Uzbekistan.

Keywords: digital transformation, public sector, e-government, digital economy, artificial intelligence, public services, economic efficiency, digitalization, innovative management, information technologies.

Аннотация. В данной статье проанализированы процессы цифровой трансформации в государственном секторе и их экономическое значение. В исследовании рассмотрено влияние систем электронного правительства, искусственного интеллекта, цифровых технологий управления и автоматизации государственных услуг на экономическую эффективность. Также научно обоснована роль цифровизации в повышении эффективности государственного управления, оптимизации бюджетных расходов, снижении уровня коррупции и усилении инвестиционной привлекательности. В статье освещены экономические результаты и перспективы цифровых реформ, реализуемых в Узбекистане.

Ключевые слова: цифровая трансформация, государственный сектор, электронное правительство, цифровая экономика, искусственный интеллект, государственные услуги, экономическая эффективность, цифровизация, инновационное управление, информационные технологии.

Jahon iqtisodiyotida raqamlashtirish jarayonlarining jadallashuvi davlat boshqaruvi tizimini modernizatsiya qilish va davlat xizmatlari samaradorligini oshirishning muhim omiliga aylanmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi natijasida davlat sektorida boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlar almashinuvini tezlashtirish hamda aholiga ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini oshirish imkoniyatlari kengaymoqda. Shu bois, davlat sektorida raqamli transformatsiyani amalga oshirish bugungi kunda nafaqat texnologik yangilanish, balki iqtisodiy taraqqiyotning strategik yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda.

Davlat sektorida raqamli transformatsiya jarayonlari budget mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshirish, korrupsion holatlarni kamaytirish, boshqaruv shaffofligini ta'minlash va davlat organlari faoliyatining tezkorligini kuchaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli texnologiyalar asosida shakllanayotgan elektron hukumat tizimlari davlat va jamiyat o'rtasidagi o'zaro aloqalarni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data), bulutli texnologiyalar va elektron platformalarning joriy etilishi boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifatini oshirish bilan birga iqtisodiy resurslardan oqilona foydalanishga xizmat qilmoqda.

O'zbekistonda ham so'nggi yillarda davlat boshqaruvini raqamlashtirishga alohida e'tibor qaratilib, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Davlat xizmatlarini elektron shaklga o'tkazish, idoralararo integratsiyani kuchaytirish, elektron hujjat aylanish tizimlarini joriy etish hamda raqamli infratuzilmani rivojlantirish bo'yicha qator amaliy chora-tadbirlar iqtisodiyotning turli tarmoqlarida samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Natijada davlat xizmatlarini ko'rsatish xarajatlari qisqarib, aholining vaqt va moliyaviy resurslari tejalmogda, investitsion jozibadorlik hamda biznes muhiti yaxshilanmoqda.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, globallashtirish va raqamli iqtisodiyot sharoitida davlat sektorining raqamli transformatsiyasini chuqur tahlil qilish, uning iqtisodiy samaradorligini baholash hamda mavjud imkoniyatlardan oqilona foydalanish masalalari muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega hisoblanadi. Shu bilan birga, davlat boshqaruvida raqamli texnologiyalarni keng qo'llash orqali iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, inson omilini qisqartirish, xizmatlar sifati va tezkorligini oshirish hamda innovatsion boshqaruv modelini shakllantirish imkoniyatlari kengaymoqda.

Davlat sektorida raqamli transformatsiya jarayonlari zamonaviy iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri sifatida shakllanmoqda. Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi davlat boshqaruvi tizimining samaradorligini oshirish, davlat xizmatlarini optimallashtirish va iqtisodiy jarayonlarni yanada shaffof tashkil etish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Bugungi kunda rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlarning aksariyati davlat boshqaruvini raqamlashtirish orqali iqtisodiy o'sishni jadallashtirish, budget mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshirish hamda aholiga ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini yaxshilashga alohida e'tibor qaratmoqda. Shu jihatdan davlat sektoridagi raqamli transformatsiya jarayonlari iqtisodiyotning barqaror rivojlanishida strategik ahamiyat kasb etadi.

Raqamli transformatsiya davlat boshqaruvining an'anaviy shaklidan zamonaviy, integratsiyalashgan va ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv tizimiga o'tishni anglatadi. Ushbu jarayon faqat texnologik yangilanish bilan cheklanib qolmay, balki boshqaruv falsafasi, institutsional mexanizmlar va davlat xizmatlarini tashkil etish usullarining tubdan o'zgarishini ham nazarda tutadi. Davlat organlarida elektron hujjat aylanishi, raqamli identifikatsiya tizimlari, elektron hukumat platformalari va sun'iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi boshqaruv samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda.

Davlat sektorini raqamlashtirishning iqtisodiy ahamiyati, avvalo, davlat xarajatlarini optimallashtirish va ma'muriy boshqaruv xarajatlarini qisqartirish orqali namoyon bo'ladi. An'anaviy boshqaruv tizimida ko'plab jarayonlar qog'oz shaklida yuritilgani sababli vaqt va resurslarning ortiqcha sarflanishi kuzatiladi. Elektron boshqaruv tizimlari esa ushbu jarayonlarni avtomatlashtirish orqali xizmat ko'rsatish tezligini oshiradi va inson omiliga bog'liq xatoliklarni kamaytiradi. Natijada davlat budgeti mablag'laridan foydalanish samaradorligi ortadi hamda iqtisodiy resurslarning tejalishiga erishiladi.

Bundan tashqari, raqamli transformatsiya korrupsion holatlarni kamaytirishda ham muhim vosita hisoblanadi. Davlat xizmatlarini elektron shaklda ko'rsatish inson omili bilan bog'liq ortiqcha aralashuvlarni qisqartirib, xizmatlar ochiqligi va shaffofligini ta'minlaydi. Ayniqsa, elektron tender tizimlari, onlayn soliq to'lovlari, davlat xaridlari platformalari va elektron litsenziyalash tizimlari moliyaviy oqimlarni nazorat qilish imkoniyatlarini kuchaytirmoqda. Bu esa investitsion muhitning yaxshilanishiga va iqtisodiy ishonchning ortishiga xizmat qiladi.

Raqamli transformatsiya jarayonlarining iqtisodiy samaradorligi quyidagi asosiy yo'nalishlarda yaqqol namoyon bo'ladi:

1. Davlat xizmatlarini ko'rsatish xarajatlarining qisqarishi.
2. Ma'muriy boshqaruv samaradorligining oshishi.
3. Aholi va biznes subyektlari uchun vaqt tejalishi.
4. Korrupsiya xavfining kamayishi.
5. Soliq tushumlari va moliyaviy nazoratning yaxshilanishi.
6. Investitsion jozibadorlikning ortishi.
7. Hududlar o'rtasidagi raqamli tafovutlarning qisqarishi.

O'zbekistonda ham davlat sektorida raqamli transformatsiya jarayonlari faol amalga oshirilmoqda. So'nggi yillarda elektron hukumat tizimini rivojlantirish, davlat xizmatlarini onlayn shaklga o'tkazish va raqamli infratuzilmani kengaytirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi. Xususan, Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali orqali ko'plab davlat xizmatlari elektron shaklda taqdim etilmoqda. Bu esa aholining davlat organlariga murojaat qilish xarajatlarini kamaytirib, xizmatlardan foydalanish qulayligini oshirmoqda.

Davlat boshqaruvida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish ham iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim yo'nalishiga aylanmoqda. Sun'iy intellekt asosidagi tahliliy tizimlar katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash orqali boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifatini oshiradi. Masalan, soliq tizimida avtomatlashtirilgan monitoring tizimlari yashirin iqtisodiyot hajmini qisqartirish va soliq tushumlarini ko'paytirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu bilan birga, ijtimoiy sohalarida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish davlat xizmatlarining manzilliligini oshirish imkonini bermoqda (1-jadval).

1-jadval. Davlat sektorida raqamli transformatsiyaning asosiy iqtisodiy samaralari¹

Raqamli transformatsiya yo'nalishlari	Amalga oshirilayotgan raqamli yechimlar	Iqtisodiy ahamiyati	Kutilayotgan natijalar
Elektron davlat xizmatlari	Onlayn portal va mobil xizmatlar	Davlat xizmatlari xarajatlarini kamaytiradi	Xizmat ko'rsatish tezligi va sifati oshadi
Elektron hujjat aylanish tizimi	Raqamli hujjatlashtirish va arxivlash	Qog'oz xarajatlari va vaqt sarfi qisqaradi	Boshqaruv samaradorligi ortadi
Elektron soliq va moliyaviy nazorat	Avtomatlashtirilgan soliq tizimlari	Soliq tushumlari oshadi va yashirin iqtisodiyot qisqaradi	Budjet barqarorligi mustahkamlanadi
Elektron davlat xaridlari	Onlayn tender va xarid platformalari	Shaffoflik va raqobat muhiti kuchayadi	Korrupsiya xavfi kamayadi
Sun'iy intellekt texnologiyalari	Analistik va prognozlash tizimlari	Qaror qabul qilish sifati oshadi	Resurslardan samarali foydalaniladi
Raqamli identifikatsiya tizimlari	Biometrik va elektron ID tizimlari	Xizmatlardan foydalanish qulaylashadi	Aholi uchun vaqt va mablag' tejiladi
Ochiq ma'lumotlar platformalari	Davlat ma'lumotlarini raqamlashtirish	Investitsion jozibadorlik ortadi	Biznes muhiti yaxshilanadi
Hududiy raqamlashtirish dasturlari	Internet va raqamli infratuzilma kengayishi	Hududlar o'rtasidagi tafovut kamayadi	Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish jadallashadi

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, davlat sektorida raqamli transformatsiya jarayonlari iqtisodiyotning turli yo'nalishlariga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, elektron davlat xizmatlari va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari davlat xarajatlarini kamaytirish hamda xizmatlar sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu bilan birga, elektron davlat xaridlari va raqamli nazorat tizimlari shaffoflikni ta'minlash orqali korrupsion xavflarni kamaytirishga xizmat qilmoqda. Sun'iy intellekt va ma'lumotlar bazalariga asoslangan boshqaruv tizimlari esa strategik qarorlar qabul qilish samaradorligini oshirib, iqtisodiy resurslardan foydalanish darajasini yaxshilamoqda. Natijada davlat boshqaruvi tizimining zamonaviylashuvi bilan bir qatorda iqtisodiy barqarorlik va investitsion jozibadorlik ham ortib bormoqda.

Davlat sektorida raqamlashtirish jarayonlari biznes muhiti rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Elektron davlat xizmatlari tadbirkorlik subyektlari uchun ortiqcha byurokratik to'siqlarni kamaytiradi va iqtisodiy faoliyatni amalga oshirish jarayonlarini soddalashtiradi. Natijada yangi biznes subyektlari sonining ortishi, investitsion faollikning kuchayishi va iqtisodiyotda raqobat muhitining yaxshilanishi kuzatiladi. Bu esa iqtisodiy o'sish sur'atlarining jadallashishiga xizmat qiladi.

Raqamli transformatsiyaning yana bir muhim jihati hududiy rivojlanish bilan bog'liqdir. Raqamli texnologiyalar yordamida chekka hududlarda yashovchi aholining davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlari kengaymoqda. Onlayn xizmatlar, elektron ta'lim, telemeditsina va masofaviy boshqaruv tizimlari hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni kamaytirishga yordam beradi. Shu orqali iqtisodiy resurslardan foydalanish samaradorligi oshib, hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatiladi.

Shuningdek, raqamli transformatsiya davlat boshqaruvi tizimida ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv modelini shakllantirmoqda. Zamonaviy raqamli platformalar real vaqt rejimida iqtisodiy va ijtimoiy ma'lumotlarni tahlil qilish imkonini beradi. Bu esa davlat organlariga strategik qarorlarni tezkor va aniq qabul qilish imkoniyatini yaratadi. Natijada iqtisodiy rejalashtirish sifati yaxshilanib, resurslarni samarali taqsimlash imkoniyatlari kengayadi.

Davlat sektorida raqamlashtirishning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi ko'p jihatdan raqamli infratuzilmaning rivojlanganlik darajasiga bog'liq. Internet tarmoqlarining keng qamrovi, ma'lumotlar markazlari, axborot xavfsizligi tizimlari va malakali kadrlarning mavjudligi ushbu jarayonning asosiy omillari hisoblanadi. Shu sababli raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish jarayonida inson kapitalini rivojlantirish, IT-mutaxassislarni tayyorlash va aholining raqamli savodxonligini oshirish muhim vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

1 Manba: muallif ishlanmasi

Raqamli transformatsiya jarayonlari davlat va jamiyat o'rtasidagi o'zaro aloqalarni ham yangi bosqichga olib chiqmoqda. Fuqarolarning davlat boshqaruvidagi ishtiroki elektron platformalar orqali kengayib bormoqda. Elektron murojaatlar, onlayn ovoz berish tizimlari va ochiq ma'lumotlar platformalari davlat boshqaruvida ochiqlik va fuqarolik nazoratini kuchaytirmoqda. Bu esa demokratik boshqaruv tamoyillarining mustahkamlanishiga ham xizmat qiladi.

Shu bilan birga, davlat sektorida raqamli transformatsiyani amalga oshirish jarayonida axborot xavfsizligini ta'minlash masalasi ham muhim ahamiyatga ega. Davlat ma'lumotlar bazalarining himoyasi, kibernetika xavfsizlik tizimlarini rivojlantirish va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish raqamli boshqaruv tizimining ishonchligini ta'minlaydi. Shu sababli zamonaviy davlat boshqaruvida texnologik rivojlanish bilan bir qatorda axborot xavfsizligi siyosatini takomillashtirish ham ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, davlat sektorida raqamli transformatsiya jarayonlari iqtisodiy samaradorlikni oshirish, boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish va aholining turmush sifatini yaxshilashning muhim omiliga aylanmoqda. Raqamli texnologiyalarni davlat boshqaruviga keng joriy etish orqali iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlash, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish va zamonaviy innovatsion boshqaruv modelini shakllantirish imkoniyatlari kengaymoqda. Shu jihatdan davlat sektorini raqamlashtirish kelajakdagi iqtisodiy taraqqiyotning muhim strategik yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. A. Alimuhamedov, D. Xudoyqulov. Elektron hukumat va raqamli iqtisodiyot. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisodiyot, 2021. – 256 b.
2. N. Jo'rayev. Davlat boshqaruvida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari. – T.: Innovatsion rivojlanish nashriyoti, 2020. – 224 b.
3. M. Castells. The Rise of the Network Society. – Oxford: Blackwell Publishers, 2010. – 597 p.
4. D. Tapscott. The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. – New York: McGraw-Hill, 2014. – 368 p.
5. T. Janowski. Digital Government Evolution: From Transformation to Contextualization. Government Information Quarterly. – 2015. – Vol. 32(3). – P. 221–236.
6. United Nations. E-Government Survey 2024: Accelerating Digital Transformation for Sustainable Development. – New York: United Nations, 2024. – 312 p.
7. World Bank. Digital Development Overview 2023: Expanding Digital Opportunities. – Washington DC: World Bank Publications, 2023. – 198 p.
8. OECD. Digital Government Index: 2023 Results and Key Findings. – Paris: OECD Publishing, 2023. – 145 p.
9. Klaus Schwab. The Fourth Industrial Revolution. – Geneva: World Economic Forum, 2016. – 184 p.
10. Manuel Pedro Rodríguez Bolívar. Innovation in the Public Sector: Linking Capacity and Leadership. – Cham: Springer, 2017. – 289 p.
11. European Commission. eGovernment Benchmark 2023: Digital Government for Citizens and Businesses. – Brussels: European Commission, 2023. – 210 p.
12. Richard Heeks. Implementing and Managing eGovernment: An International Text. – London: SAGE Publications, 2006. – 288 p.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100